دورنما

جنگ میلیمتری حشدالشعبی برای آزادی تلعفر

از موصل تا تلعفر تقریباً نیم ساعت راه است اما موقعیت جغرافیایی و بافت قومی‌ومذهبی تلعفر باعث‌شده عملیات آزادسازی این شهر به‌رغم کوچک بودن به مراتب پیچیده‌تر از عملیات آزادسازی موصل باشد.

روز گذشته رسانه‌های عراقی گزارش دادند نیروهای حشدالشعبی وارد بخش‌هایی از شهر تلعفر شده‌اند. عملیات آزادسازی تلعفر روز یک‌شنبه هفته جاری با دستور مستقیم حیدر العبادی، نخست وزیر عراق کلید خورد. شهرستان تلعفر در مرکز و کانون مثلث مرزی است که اضلاع آن را عراق، ترکیه و سوریه تشکیل می‌دهند، به گونه‌ای که با مرز سوریه و همچنین ترکیه تنها ۶۰ کیلومتر فاصله دارد. در واقع، بخشی از اهمیت تلعفر به موقعیت جغرافیایی این شهر باز می‌گردد که حلقه ارتباط بین سه کشور عراق، سوریه و ترکیه به‌شمار می‌آید. از لحاظ بافت جمعیتی اغلب ساکنان تلعفر شیعی و از ترکمن‌ها هستند. پس از آن اهل سنت ترکمن و در پی آن اقلیت‌های اهل سنت کرد و عرب قرار می‌گیرند. این شهر ترکمن‌نشین عراق در ابتدای اشغال داعش نزدیک به ۳۰۰ هزار نفر جمعیت داشت که با حمله داعش، نزدیک به نیمی از جمعیت آن به سایر مناطق عراق از جمله منطقه کردستان عراق مهاجرت کردند. برخی از سرکرده‌های مهم گروه تروریستی داعش از جمله «ابوعلی الانباری» و «ابو علا العفری»، جانشین ابوبکر البغدادی از این شهر بوده و به گفته برخی منابع مطلع، پس از ناپدید شدن البغدادی، رهبری داعش را برعهده گرفته‌اند. گذشته از این، گروه تروریستی داعش از این شهر به عنوان مرکز آموزش و تجهیز نیروهای غیربومی استفاده می‌کند که از اروپا و کشورهای دیگر به آن ملحق شده‌اند. داعش به این شهر لقب «موصل کوچک» داده است. علاوه بر این تلعفر در مسیری واقع است که مرزهای غربی ایران را به سواحل مدیترانه یا بیروت وصل می‌کند. با آزادسازی تلعفر نیروهای مقاومت گام بزرگی را در راستای امن‌سازی مناطق مرزی عراق و سوریه برمی‌دارند. «ابوالرضا النجار» از فرماندهان بسیج مردمی عراق موسوم به حشدالشعبی در یک نشست خبری اعلام کرد: با تکمیل عملیات تلعفر و آزادسازی آن به مرز با سوریه خواهیم رسید. النجار تأکید کرد: با آزادسازی تلعفر منطقه از امنیت کامل برخوردار خواهد شد. وی با اشاره به اینکه تأخیر در عملیات تلعفر دارای دو جنبه سیاسی و همچنین نیاز به تجدید قوا در میان نیروهای نظامی عراقی پس از عملیات موصل بوده، اعلام کرد که نیروهای نظامی عراق با به دست آوردن آمادگی وارد عملیات تلعفر شده‌اند. گفته می‌شود اغلب ساکنان تلعفر ترکمن هستند که بخشی سنی هستند و بخشی دیگر شیعه. ترکمن‌ها در عراق پس از عرب‌ها و کردها سومین گروه قومی به حساب می‌آیند. به دلیل ترکمن‌نشین بودن این شهر ترکیه همواره مدعی بوده نسبت به سرنوشت ساکنان این شهر حساس است. پیشتر مقامات آنکارا نسبت به ورود حشدالشعبی به تلعفر هشدار داده بودند. حضور حشدالشعبی در سمت غرب و آزادسازی مناطقی از آن، اعتراض‌هایی را در داخل و خارج عراق به دنبال داشت. برخی از احزاب سیاسی عراق وابسته به امریکا و کشورهایی چون عربستان با متهم کردن حشدالشعبی به «فرقه‌گرایی» خواستار عدم‌مشارکت این گروه در مناطق سنی‌نشین شدند. از جمله افرادی که با مشارکت نیروهای حشدالشعبی مخالفت کرد، مسعود بارزانی، رئیس منطقه کردستان عراق بود. وی مدعی شده بود این نیروها به دلیل گرایش‌های فرقه‌ای که دارند نباید در عملیات آزادسازی تلعفر شرکت داشته باشند. در واقع این همان موضع ترکیه بود که از زبان مسعود بارزانی شنیده می‌شد در حالی که حضور حشدالشعبی در عملیات‌های مختلف این ادعا را نقض می‌کرد اما حالا نیروهای حشدالشعبی بدون توجه به هشدارهای ترکیه و همچنین جنگ روانی گسترده در حال پیشروی به سمت این شهر هستند.

تنش

آلمان خواستار تقویت مخالفان اردوغان در ترکیه شد

درگیری لفظی بین آلمان و ترکیه تشدید شده و وزیر امور خارجه آلمان در واکنش به سخنان رجب طیب اردوغان گفته برلین و بقیه اروپا باید از اکثریت ترکیه‌ای‌هایی که «ذهنیت دموکراتیک» دارند و از رجب طیب اردوغان حمایت نمی‌کنند، حمایت کنند.

زیگمار گابریل در یک مراسم مربوط به کمپین حزب سوسیال‌دموکرات آلمان در واکنش به موضع‌گیری اخیر گفت: «بیش از نیمی از مردم ترکیه دارای ذهنیت دموکراتیک بوده و از او (اردوغان) حمایت نمی‌کنند.» وی تأکید کرد: «من معتقدم بسیاری از مردم ترکیه روی اروپا و آلمان برای حمایت از دموکراسی در ترکیه حساب باز می‌کنند و ناامید نیستند.» گابریل گفته که اروپا باید حمایت بیشتری از دموکراسی در ترکیه انجام دهد تا اکثریتی که به روش اداره حکومت در ترکیه توسط اردوغان معترض هستند، تنها نباشند. گابریل همچنین اعلام کرد طرفداران رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه همسرش را تهدید کرده‌اند. این سخنان زیگما گابریل که در واکنش به سخنان اخیر رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه ابراز شده، واکنش آنکارا را در پی داشته است. اردوغان اخیراً از ترکیه‌ای‌های مقیم آلمان خواسته در انتخابات ماه آینده این کشور احزاب اصلی آلمان را تحریم کنند. اردوغان همچنین خطاب به گابریل گفته او باید جایگاه خود را بشناسد و احزاب اصلی آلمان را دشمنان ترکیه خوانده بود. وزیر امور اتحادیه اروپای ترکیه در واکنش به سخنان جدید گابریل از صدراعظم آلمان خواست اظهارات خود را مبنی بر اینکه باید به جای حرف زدن پشت سر یکدیگر با یکدیگر حرف زد، عملی کند. وی اعلام کرد: ما از مرکل می‌خواهیم حرف‌های خود را به یاد آورد. وی ادامه داد: ترکیه و رئیس‌جمهور کشورمان به بخشی از سیاست‌های داخلی آلمان تبدیل شده است، حتی یک روز در آلمان بدون صحبت درباره ما نمی‌گذرد. چلیک اضافه کرد: صحبت درباره ترکیه تبدیل به یک کمپین شده است. او در پاسخ به سؤالی درباره اینکه آیا اظهارات منفی آلمان درباره ترکیه بعد از انتخابات سراسری در این کشور به پایان خواهد رسید، گفت: ما شاهد انعطاف بیشتری خواهیم بود. رودریش کریزه‌وتر، سیاستمدار آلمانی از حزب دموکرات مسیحی خواستار اعمال محدودیت‌هایی علیه رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه شد.

چالش

کره‌شمالی دوباره گوام را تهدید کرد

در پی آغاز رزمایش مشترک سئول‌وواشنگتن، کره‌شمالی با انتشار یک ویدئوی تهدیدآمیز «گوام» را به شلیک موشک‌های خود تهدید کرد.

همزمان با رزمایش مشترک امریکا و کره‌جنوبی در شبه‌جزیره کره، پیونگ‌یانگ دو کشور متحد را تهدید به تلافی بی‌رحمانه کرد. به گزارش خبرگزاری رویترز، براساس ویدئویی که کره‌شمالی روز سه‌شنبه منتشر کرده، جزیره «گوام» امریکا به عنوان مکان مورد هدف موشک‌های بالستیک میانبرد کره‌شمالی نشان داده شده است. براساس اعلام خبرگزاری یونهاپ در این ویدئو آمده است: «امریکایی‌ها باید زندگی با چشمان و گوش‌های کاملاً باز را تجربه کنند. آنها باید روزها و شب‌ها را با ترس شلیک موشک‌های هواسانگ-۱۲ بدون اینکه بدانند کی شلیک خواهند شد در شکنجه و عذاب به سر ببرند. آنها در ترس و وحشت خواهند بود.»

در بخشی از این ویدئو هنگام نمایش تصویری از جیمز ماتیس، وزیر دفاع امریکا آمده است: «ما تنها می‌خواهیم سیاستگذاران امریکایی به‌طور جدی دوباره درباره عواقب جنگ فکر کنند. طرف امریکایی دیگر وقت ندارد.» همچنین ارتش کره‌شمالی روز سه‌شنبه با تهدیدهای تند متعارف خود به استقبال آغاز مانورهای نظامی سالانه امریکا – کره‌جنوبی رفت و متعهد انجام اقدام تلاف‌جویانه بی‌رحمانه علیه مانورهایی شد که معتقد است تمرینی برای حمله به پیونگ‌یانگ است. تهدیدات دیروز کره‌شمالی در حالی مطرح شد که ژنرال‌های ارشد امریکایی از جمله آدمیرال هری هریس، فرمانده نیروهای امریکایی در اقیانوس آرام به کره‌جنوبی سفر کردند.

رئیس‌جمهور مستقر امریکا بیش از همیشه مانند سایر رؤسای جمهور سخن گفت

ترامپ: در کاخ سفید به ماندن در افغانستان رسیدم

مردم امریکا ۱۷ سال است درگیر یک جنگ بدون پیروزی هستند

گزارش یک
علی قنادی

دونالد ترامپ بعد از چندین ماه کش و قوس سرانجام استراتژی امریکا در افغانستان را اعلام کرد. سخنرانی ترامپ در پایگاه نظامی آرلینگتون جزو معدود سخنرانی‌هایی است که بر خلاف مواضع نامعمول هفت ماه اخیر، او بیش از هر موقع دیگری مانند رؤسای جمهور دیگر امریکا سخن گفته است. ترامپ می‌گوید که به‌رغم تأکیدش بر خروج نیروهای امریکایی از افغانستان، بعد از اینکه «پشت میز اتاق بیضی شکل (در کاخ سفید)» نشسته به این نتیجه رسیده که باید موضع خودش را به نفع ماندن در افغانستان تغییر بدهد.

دونالد ترامپ تا همین اواخر خواستار خروج نیروهای امریکایی از افغانستان بود، روز گذشته در سخنرانی خود برای اعلام استراتژی امریکا در افغانستان، ترجیح داد مانند دیگر رؤسای جمهور امریکا از تصمیم بگیرد: «در تمام عمرم شنیده بودم وقتی پشت میز اتاق بیضی شکل (در کاخ سفید) بنشینید و به عبارت دیگر، رئیس جمهور ایالات متحده هستید، تصمیماتی که می‌گیرید، بسیار متفاوت خواهد بود. به خاطر همین، من با جزئیات گسترده از هر زاویه قابل تصوری، مسائل افغانستان را مطالعه کردم.» ترامپ می‌گوید که هر چند «تمایل اولیه به عقب کشیدن نیروها» داشته و به لحاظ سابقه شخصیتی هم مایل به انجام تمایلاتش دارد، ولی دست آخر متقاعد شده به سه دلیل نیروهای امریکایی باید در افغانستان بمانند: «اول به این دلیل که ملت ما باید به دنبال نتیجه‌ای ستودنی و دوام‌مند برسد که ارزش قربانی شدن‌های هولناک را داشته باشد... دوم اینکه عواقب خروج سریع (از افغانستان) قابل پیش‌بینی و غیرقابل‌قبول است... یک عقب‌نشینی شتاب‌زده باعث ایجاد خلأیی می‌شود که تروریست‌ها از جمله داعش و القاعده فوراً آن را پر می‌کنند، همانطور که قبل از ۱۱ سپتامبر اتفاق افتاد...» ترامپ به عنوان دلیل سوم که او را متقاعد کرده نیروهای امریکایی را از افغانستان خارج نکند، گفت: «دست آخر اینکه من به این نتیجه رسیدم که تهدیدهای امنیتی که ما در افغانستان و (در سطح) گسترده‌تر در منطقه با آن رودررو هستیم، فوق‌العاده است.» ترامپ تأکید کرده که هیچ چارچوب زمانی برای عقب‌نشینی از افغانستان ارائه نخواهد کرد و استراتژی او از یک «رهیافت زمان‌محور» به رهیافت «موقعیت‌محور» تغییر کرده است. معنی تلویحی این بخش از سخنان ترامپ این است که امریکا یک استراتژی ژلاتینی و متغیر بر حسب شرایط در افغانستان خواهد داشت: «هسته محوری استراتژی جدید ما، تغییر از رهیافت زمان‌محور به رهیافت موقعیت‌محور است. من بارها گفته‌ام که برای امریکا چقدر زیانبار است که از پیش تاریخی را که ما می‌خواهیم گزینه‌های نظامی خودمان را شروع یا پایان دهیم، اعلام کنیم.» ترامپ همچنین گفته که تعداد نیروهای امریکایی و همچنین فعالیت‌های نظامی امریکا را هم در افغانستان اعلام نخواهد کرد: «از این به بعد، وضعیت میدانی هدایت‌کننده استراتژی ما خواهد بود نه جدول‌بندی‌های زمانی توافقی. دشمنان امریکا باید طرح‌های ما را بدانند یا معتقد باشند که می‌توانند در کمین ما باشند.» با این حال، مقام‌های ارشد کاخ سفید می‌گویند که او به وزیر دفاع خودش مجوز استقرار حدود ۳هزار و ۹۰۰ نیروی دیگر علاوه بر ۸هزار و ۵۰۰ نیروی کنونی را در افغانستان داده است. مایکل فلین وزیر دفاع بریتانیا از تصمیم امریکا برای ماندن و افزایش نیروهای امریکایی در افغانستان استقبال کرد. «ینس استولتنبرگ» دبیرکل ناتو بعد از سخنان بامداد روز سه‌شنبه رئیس‌جمهور امریکا و تأکید ضمنی او بر اعزام تعداد بیشتری از نظامیان به افغانستان از این طرح استقبال کرد.

■ وقت ملت‌سازی با نیروی نظامی گذشت

رئیس‌جمهور امریکا با وجود متقاعد شدن درباره حفظ نیروها در افغانستان همچنان معتقد است امریکا نباید وارد فرآیند ملت‌سازی در این کشور شود: «ما مجدداً (اقدام) به ملت‌سازی نخواهیم کرد، بلکه تروریست‌ها را خواهیم کشت... ما می‌خواهیم آنها (افغان‌ها) موفق شوند ولی دیگر از نیروی نظامی امریکا برای ساختن دموکراسی در سرزمین‌های دور افتاده یا تلاش برای بازسازی کشورهای دیگر بر اساس تصور خودمان استفاده نخواهیم کرد. چنین روزهایی دیگر گذشته است.»

■ مردم امریکا درگیر جنگ بدون پیروزی

ترامپ می‌گوید که حدود ۱۶ سال بعد از حملات ۱۱ سپتامبر و کشتارهای غیرعادی و از بین رفتن ثروت‌ها، مردم امریکا درگیر یک جنگ بدون پیروزی هستند. در هیچ جایی واضح‌تر از جنگ افغانستان که با ۱۷ سال، طولانی‌ترین جنگ تاریخ امریکا بوده، این آشکارتر نیست. من با ناامیدی مردم امریکا (در این باره) شریک هستم. من با ناامیدی مردم امریکا از سیاست خارجی‌ای که زمان، انرژی، پول و از همه مهم‌تر جان‌ها را به هدر داده برای اینکه کشورها را بر حسب تصویر خودمان بسازیم، شریک هستم. به جای اینکه امنیت خودمان را بالاتر از همه ملاحظات پیگیری کنیم.» با همه اینها، ترامپ گفته که با خروج نیروهای امریکایی از افغانستان همان اشتباهی را تکرار نخواهد کرد که اوباما با خروج از عراق مرتکب شد: «ما نمی‌توانیم اشتباهی را که رهبرانمان در عراق مرتکب شدند، در افغانستان تکرار کنیم.»

■ آمادگی برای مذاکره با طالبان

رئیس‌جمهور امریکا در اشاره به تروریسم، داعش و القاعده را نام برد ولی به طالبان اشاره نکرد و از آمادگی واشنگتن برای مذاکره با بخشی از طالبان خبر داد. همزمان رکس تیلرسون وزیر امور خارجه امریکا نیز گفت: واشنگتن آماده کمک به حصول توافق صلحی میان شبه‌نظامیان طالبان و دولت افغانستان است که به «مشروعیت سیاسی» طالبان ختم شود. طالبان در واکنش به استراتژی جدید امریکا را تهدید کرده‌اند که «تا آخرین نفس» به جنگ ادامه می‌دهند و افغانستان را به «گورستان» امریکا تبدیل خواهند کرد. ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان ضمن رد استراتژی جدید ترامپ در مورد افغانستان، آن را سیاستی «مبهم» خوانده که «چیز جدیدی» ندارد. مجاهد همچنین گفته است: تا زمانی که حتی یک سرباز امریکایی در افغانستان حضور داشته باشد، طالبان «قاطعانه جهاد» خود را ادامه خواهد داد. رئیس‌جمهور امریکا همچنین به پاکستان هشدار داد واشنگتن دیگر تحمل نخواهد کرد که اسلام‌آباد مناطق امن برای افراط‌گرایان فراهم آورد. چین در مقابل استراتژی ترامپ، از اسلام‌آباد حمایت کرد. سخنگوی وزارت خارجه چین در پاسخ به سؤالی درباره سخنان ترامپ گفت که پاکستان در خط مقدم مقابله با تروریسم است و در این راه قربانیان زیادی داده و در این نبرد همکاری زیادی دارد. وی ادامه داد: ما بر این باوریم که جامعه بین‌الملل باید به صورت کامل مقابله با تروریسم پاکستان را به رسمیت بشناسد. ما از اینکه اسلام‌آباد و امریکا در زمینه مقابله با تروریسم و براساس احترام متقابل همکاری می‌کنند، بسیار خرسندیم. این دو کشور با یکدیگر برای امنیت و ثبات در منطقه و جهان همکاری می‌کنند. ما امیدواریم سیاستگذاری‌های مرتبط امریکا بتواند باعث بازگشت امنیت، ثبات و توسعه در افغانستان و منطقه شود.

گزارش ۲

تکرار هشدار درباره بازگشت به شرایط قبل از برجام

صالحی: بتن‌های رآکتور اراک را هم بر می‌داریم

رئیس سازمان انرژی اتمی گفته که بزرگ‌ترین اولویت ایران حفظ برجام است، البته نه به هر قیمتی. او تأکید کرد که اگر اراده کنیم می‌توانیم حداکثر تا پنج روز غنی‌سازی ۲۰ درصدی را در فردو آغاز کنیم.

به موازات تهدیدات امریکا برای افزایش فشارها به ایران و متهم کردن تهران به نقض روح و متن برجام، مقامات ایرانی نیز ابتکارهایی را برای مقابله با تهدیدات امریکا در دست بررسی دارند. علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران روز سه‌شنبه در گفت‌وگو با خبرگزاری صداوسیما، با اشاره به هشدار اخیر حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران به امریکا در صحن علنی مجلس درباره نقض برجام و از سرگیری برنامه هسته‌ای گفت: «این هشداری نیست که در خلأ باشد، هشدار بدون پشتوانه نیست، اینها براساس داده‌هایی است که آقای رئیس‌جمهور دارد».

رئیس سازمان انرژی اتمی حفظ تأسیسات «فردو» را از قوت‌های برجام دانست و افزود: «این در حالی است که آنان می‌خواستند فردو از اساس نباشد و می‌گفتند باید آن را ببندیم.» صالحی با بیان اینکه ایران آمادگی دارد در مدت‌زمان کوتاهی به شرایط پیش از توافق برگردد، خاطرنشان کرد: «اگر اراده کنیم، حداکثر تا پنج روز می‌توانیم غنی‌سازی ۲۰ درصدی را در فردو آغاز کنیم.» صالحی گفت: «این اقدام از نظر فنی و حرفه‌ای پیام‌های گوناگون دارد و طرف مقابل پیام آن را می‌فهمد.» مرکز غنی‌سازی فردو در نزدیکی شهر قم در جنوب تهران یکی از موارد اختلاف عمده ایران و قدرت‌های جهانی بود. ایران در این مرکز اورانیوم با خلوص ۲۰ و ۵ درصد تولید می‌کرد اما در توافق موقت هسته‌ای و سپس در توافق جامع برجام، آن را به حالت تعلیق درآورد.

■ رآکتور اراک پابرجاست

صالحی همچنین درباره برگرداندن رآکتور آب سنگین اراک به وضعیت پیش از توافق هم گفت: «در برخی لوله‌های این رآکتور که بیرون از رآکتور است به قطر چند سانت و به طول مثلاً دو سه متر سیمان ریخته شد... سر و ته لوله‌های کنونی را برمی‌داریم و لوله‌های جدید می‌گذاریم، این چندماه بیشتر طول نمی‌کشد.» رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: «این در حالی است که برخی می‌گویند صنعت هسته‌ای متوقف شده است، بستند و بردند، قسم جلاله هم بخورید فایده‌ای ندارد. به این علت تصمیم گرفتیم تصاویر رآکتور مدرن اراک منعکس شود.» رئیس سازمان انرژی اتمی درباره منتقدان برجام نیز تأکید کرد: «کسانی که با ارائه تصاویر فتوشاپی از چاله‌ای که با سیمان پر شده بود مدعی شدند در قلب رآکتور اراک سیمان ریخته‌اند عذرخواهی یا استغفار کنند زیرا افکار عمومی را نابجا مشوش کردند.» مطابق توافق ایران و ۵+۱ پس از تخلیه کالاندریا یا قلب رآکتور، حفره‌های به جامانده آن طوری با بتن پر شد که دیگر قابل استفاده نباشد. اظهارات صالحی درباره مدت‌زمان بازگشت ایران به پیش از توافق برجام، حدود یک هفته پس از هشدار حسن روحانی صورت می‌گیرد. روحانی در صحن مجلس ضمن اشاره به گفته مقام‌های امریکایی درباره احتمال برهم خوردن برجام گفته بود: «دولتمردان جدید امریکا باید بدانند تجربه شکست‌خورده تحریم و تحمیل، دولت‌های گذشته‌شان را به پای میز مذاکره کشاند و اگر مایل باشند به آن تجربه بازگردند، یقیناً در مدت‌زمان کوتاهی، نه در مقیاس هفته و ماه بلکه در مقیاس ساعت و روز، به‌شرایطی بسیار پیشرفته‌تر از زمان شروع مذاکرات بازخواهیم گشت.» از زمان روی کار آمدن دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا او بارها برجام را توافقی بد توصیف کرده است و از بازنگری در آن سخن گفته و حتی گروهی را مأمور کرده مسئله ماندن یا خروج امریکا از این توافق را بررسی کنند. ترامپ بارها مدعی شده است ایران روح و متن برجام را نقض کرده است تا با این الفاظ هزینه خروج احتمالی از توافق هسته‌ای را به گردن ایران بیندازد اما مقامات روسیه از ایران خواسته‌اند از برجام خارج نشود و به مقامات امریکایی گوشزد کرده‌اند که برنامه موشکی ایران ناقض برجام نیست و تهران هر مقدار که بخواهد می‌تواند در این برنامه هزینه کند. اتحادیه اروپا و روسیه از رویکرد رئیس‌جمهور جدید امریکا به برجام انتقاد کرده و گفته‌اند همه طرف‌ها باید به این توافق پایبند بمانند. فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا بارها گفته است برجام توافق یک‌جانبه نیست که واشنگتن به راحتی از آن خارج شود بلکه یک توافق بین‌المللی است که به تأیید شورای امنیت سازمان ملل نیز رسیده است.

■ اقدامات دیگری در راه است

رئیس سازمان انرژی اتمی ایران در ادامه اظهارات خود به اقدامات دیگر ایران برای بازگشت به مرحله قبل نیز اشاره کرد و گفت: «به غیر از برگشت مرکز غنی‌سازی فردو و رآکتور آب سنگین اراک به شرایط پیش از برجام، پیش‌بینی‌های دیگری انجام دادیم که اکنون قابل اعلام نیست.» صالحی اعلام این موارد را به تصمیم هیئت نظارت بر برجام موکول کرده است که وظیفه آن بررسی اجرای توافق و طراحی واکنش به موارد تخلف و نقض آن از سوی شش قدرت جهانی است.

با این حال صالحی تأکید کرد: «بدانید که در مدت شش ماه چهره سازمان انرژی اتمی عوض می‌شود... اگر قرار بر مقابله باشد و چالشی بخواهیم وارد میدان شویم، این مدت برای ما وقت زیادی است و قطعاً آنان را غافلگیر خواهیم کرد.» وی در پایان به سختی‌هایی که در مسیر برجام انجام شده است نیز اشاره کرد و گفت: «غربی‌ها می‌دانند و می‌گویند فلانی هر وقت حرفی زده درست گفته، البته ما علاقه‌مند نیستیم چنین اتفاقی بیفتد، ما برای برجام خیلی زحمت کشیده‌ایم و آن را به آسانی به دست نیاورده‌ایم که به آسانی از دست بدهیم، ما برجام را قبول داریم به آن پایبندیم، می‌خواهیم بماند و این را در چارچوب مصالح و منافع ملی، منطقه‌ای، ان‌پی‌تی و بین‌المللی می‌دانیم.»

در برخی لوله‌های رآکتور اراک به قطر چند سانت و به طول مثلا دوسه متر سیمان ریخته شد... سر و ته لوله‌های کنونی را برمی‌داریم و لوله‌های جدید می‌گذاریم، این چندماه بیشتر طول نمی‌کشد

سنگاه

دکتر سید نعمت‌الله عبدالرحیم‌زاده

راهبرد بی‌راهبرد ترامپ در افغانستان

دونالد ترامپ از همان اوایل ورود به کاخ سفید گفته بود به دنبال راهبرد جدیدی در افغانستان است و از مقام‌های ارشد خود به خصوص جیمز ماتیس، وزیر دفاع امریکا، طرح و نظراتشان در مورد چگونگی وضعیت افغانستان را خواسته بود تا با بررسی آن به جمع‌بندی و تدوین راهبردش در این کشور برسد. او با گذشت هشت ماه سرانجام در شامگاه دوشنبه ۲۱ آگوست به پایگاه نظامی فورت مایر آرلینگتون رفت تا با یک سخنرانی در حضور جمعی از نظامیان و سیاستمداران امریکایی راهبرد خود در افغانستان را اعلام کند. او دو روز قبل و بعد از نشست مشترکی با فرماندهان ارشد نظامی در کمپ دیوید توئیتی را منتشر کرد تا خبر از تصمیمات جدیدی در مورد افغانستان بدهد، البته سخنرانی او در آرلینگتون همزمان با اعلام این تصمیمات بود. اعلام این تصمیمات در آرلینگتون می‌توانست موضع او و دولتش را در قبال جنگ افغانستان روشن کند تا به این بلاتکلیفی در هفت ماه گذشته خاتمه داده شود اما به نظر نمی‌رسد این اتفاق افتاده باشد.

قبل از هر چیز، باید توجه داشت سخنرانی ترامپ به نوعی پاسخ سخنرانی هشت سال گذشته باراک اوباماست که اول دسامبر ۲۰۰۹ و در آکادمی وست پوینت ایراد کرد. اوباما در آن سخنرانی راهبرد جدید امریکا در افغانستان را اعلام کرد که در عین افزایش ۳۰ هزار نفری نیروهای نظامی امریکا در افغانستان، یک جدول زمانبندی برای خروج نیروهایش از افغانستان را هم اعلام کرد که به گمان وی در آن موقع، از ۲۰۱۱ شروع شده و ۴-۵ سالی هم طول می‌کشد. حالا ترامپ می‌خواست ژستی مثل اوباما از خود نشان داده و مثل او برنامه‌ای برای جنگ افغانستان ارائه بدهد اما بسیاری از تحلیلگران در امریکا معتقدند تلاش او تنها در حد مقابله به مثل با اوباما بوده و چیز دیگری در راهبرد او دیده نمی‌شود. سناتور دموکرات کریس مورفی از ایالت کنتیکت از همین جهت است که می‌گوید: «تنها راهبردی که امشب اعلام شد این بود که دیگر قرار نیست راهبردی اعلام شود.» در واقع، اوباما دست‌کم در اعلام راهبرد خود وعده‌هایی داد که با شعارهای انتخاباتی‌اش هماهنگ بود هر چند نتوانست به آن وعده‌ها عمل کند و نیروهای امریکایی نه بعد از ۵-۴ سال بلکه بعد از این هشت سال هم خاک افغانستان را ترک نکرده‌اند. ترامپ در مقابل اوباما حتی همین مقدار هم نبود و نتوانست در حد وعده و وعید هم که شده برنامه مشخصی برای جنگ افغانستان اعلام کند و تنها به شعارهای مبهم و کلی در مورد جنگ با تروریست‌ها بسنده کرد.

این بی‌برنامگی ترامپ در راهبرد خود یا به عبارت روشن‌تر، بی‌راهبردی او باعث شده آینده جنگ در افغانستان و نحوه عمل امریکا در آنجا مبهم‌تر از گذشته شود. این ابهام در آن حدی بود که جیمز ماتیس، وزیر دفاع امریکا در کمتر از ۲۴ ساعت بعد از سخنرانی او حرفی متناقض بزند و بر خلاف رئیس‌جمهور خود از تعهد واشنگتن و شماری از هم‌پیمانانش برای افزایش شمار نیروهایشان در افغانستان بگوید. لازم به ذکر است فرماندهان ارشد امریکایی در این هشت ماه از ترامپ درخواست افزایش چند هزار نفری نیروها در افغانستان را کرده بودند اما او در سخنرانی خود اشاره‌ای به این موضوع نکرد تا زیر بار این درخواست نرفته باشد، هر چند مقام ارشد نظامی به دلیل شرایط میدانی مجبور به زدن ساز دیگری باشد. علاوه بر این، خط و نشان‌های ترامپ علیه پاکستان در این سخنرانی بر پیچیدگی اوضاع افزوده است. امریکا پیش از این و با اعتقاد به اینکه پاکستان از طالبان حمایت می‌کند، سعی داشت از این موضوع به عنوان کارتی برای چانه‌زنی با اسلام‌آباد استفاده کند اما حالا ترامپ این موضوع را در به اصطلاح راهبرد خود در افغانستان گنجانده، به گمان اینکه پاکستان از حمایت طالبان دست می‌کشد. چه پاکستان حامی طالبان باشد یا نباشد، روشن است که ترامپ با فرافکنی و دشمن‌تراشی به راهبرد خود رنگ و رویی بدهد، وگرنه مشخص است که نه پاکستان از این خط و نشان کشیدن‌ها پا پس می‌کشد و نه آوردن هند به میدان پاکستانی‌ها را به عقب می‌راند بلکه آنها را برای پیگیری سیاستشان در افغانستان مصمم‌تر از قبل هم می‌کند. ابهام در عرصه دیپلماتیک هم یک جنبه دیگر سخنرانی ترامپ و راهبرد ادعایی او بود چراکه او آن قدر از مبارزه با تروریسم و از بین بردن آنها در افغانستان گفت که تکلیف دیپلماسی در مقابل طالبان در سخنرانی او معلوم نشد، هر چند رکس تیلرسون، وزیر خارجه امریکا بعد از سخنرانی ترامپ این دیپلماسی را به نوعی مشروعیت‌بخشی به طالبان دانسته اما معلوم است که او هم مثل ماتیس از ابهام‌ها در راهبرد ترامپ استفاده کرده نه اینکه خط‌مشی مشخصی در این راهبرد داشته باشد. در هر صورت، راهبرد ترامپ جز مجموعه‌ای از رجزخوانی‌ها چندان چیزی نداشت تا برنامه عملی امریکا در افغانستان را روشن کند و شاید به دلیل همین بی‌راهبردی ترامپ است که طالبان چندان منتظر نماندو ساعاتی بعد سخنرانی او اعلام کرد که به جنگ ادامه می‌دهد و افغانستان را گورستان امریکا خواهد کرد.

اخبار کوتاه

■ افشای نقش امریکا در جنایات آل خلیفه علیه مردم بحرین

یک سازمان حقوق بشری با افشای سندی از دست داشتن امریکا در سرکوب تظاهرکنندگان مسالمت‌آمیز این کشور پرده برداشت. به گزارش العهد، برایان دولی، مدیر سازمان «هیومن رایتس فرست» سندی را افشا کرد که دست داشتن امریکا در آموزش نیروهای دستگاه‌های امنیتی و دولتی بحرین از جمله برخی از اعضای اداره بدنام پژوهش‌ها و تحقیقات جنایی بحرین را ثابت می‌کند. برایان تأکید کرد، این سازمان بر اساس قانون آزادی اطلاعات اسنادی را از وزارت خارجه امریکا به دست آورده که نشان می‌دهند این وزارتخانه در می سال ۲۰۱۵ دوره آموزشی ۱۲ روزه با عنوان «مبارزه با تروریسم داخلی و فرامرزی» برای ۱۵ تن از اعضای دستگاه‌های امنیتی بحرین برگزار کرده است.

■ توافق انصارالله یمن و عبدالله صالح برای حل اختلافات

منابع مطلع سیاسی در یمن به شبکه خبری المیادین گفتند که جنبش انصارالله و رئیس‌جمهور پیشین یمن به توافق رسیدند اختلافات خود را به دور از جنجال حل و فصل کنند. صالح الصماد، رئیس شورای سیاسی عالی یمن در این خصوص اعلام کرد: «یمن اجازه نمی‌دهد کشور به جایی کشیده شود که به سود متجاوزان [بیگانه، یعنی عربستان و امارات] تمام شود.» پیشتر علی عبدالله صالح، رئیس‌جمهور پیشین یمن در رسانه‌ها انتقادهایی از جنبش انصارالله مطرح کرده بود که رسانه‌های سعودی و اماراتی از آن به عنوان فرصتی برای خود یاد کرده بودند.»

■ عامل حمله بارسلونا کشته شد

پلیس کاتالونیا اعلام کرد به ضرب گلوله فرد مظنون به کشتن ۱۳ نفر در بارسلونا با یک خودروی ون را از پای درآورد. به گزارش فارس، پلیس در حساب کاربری‌اش در توئیتر نوشت: «تأیید می‌کنیم مردی که به ضرب گلوله کشته شد، یونس ابویعقوب، عامل حمله تروریستی در بارسلونا بود.» پیش از این رسانه‌های اسپانیایی گزارش داده بودند پلیس در عملیاتی توانسته یونس ابویعقوب را دستگیر کند. گزارش‌های جداگانه‌ای هم منتشر شد مبنی بر اینکه پلیس، فرد دیگری که کمربند انتحاری به تن داشته را به ضرب گلوله به قتل رسانده است. پلیس کاتالونیا سرانجام تأیید کرد فرد کشته شده عامل حمله بارسلونا بوده است.

■ رویترز: ماکرون به دنبال تغییر شکل اروپاست

خبرگزاری رویترز نوشت که رئیس‌جمهور فرانسه با گرایش به سمت کشورهای اروپای شرقی قصد دارد اروپا را به گونه‌ای متفاوت شکل دهد. در شرایطی که بریتانیا در تلاش است از اتحادیه اروپا خارج شود، امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه اعلام کرد که باید در راستای همگرایی هرچه بیشتر اقتصادی اقدام کرد و در این راستا به حمایت هرچه بیشتر شهروندان نیاز است. رئیس‌جمهور فرانسه با این اقدامات تلاش می‌کند اروپا را به گونه مورد نظر خود شکل دهد. رویترز نوشت که فرانسه مدت‌هاست از کشورهای شرق اروپا درباره مزیت ناعادلانه در زمینه بخش اشتغال انتقاد کرده است.